

سنتر حالت جامد، بهینه سازی پارامترهای واکنش و مقایسه ویژگی‌های فیزیکی نانو مواد اسپینل CoAl_2O_4

علی رضا حکیمی فرد*

دانشکده علوم پایه، دانشگاه صنعتی جندی شاپور، ذرفول، ایران

شاهین خادمی نیا

گروه شیمی معدنی، دانشکده شیمی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

چکیده: سنتر ذره‌های کبالت آلمینیات (CoAl_2O_4) نانو ساختار با موفقیت توسط یک روش حالت جامد تک مرحله‌ای با استفاده از مواد اولیه $\text{Al}(\text{NO}_3)_3 \cdot 9\text{H}_2\text{O}$ و $\text{CoCl}_2 \cdot \text{AlCl}_3$ در نسبت مولی استوکیومتری $1:2$ از Co:Al انجام شد. این واکنش‌ها در دماهای 700°C ، 100°C و 900°C درجه سلسیوس به مدت 10 ساعت انجام شدند. مواد سنتر شده توسط فناوری پراش پودر پرتو X (PXRD) شناسایی شدند. نتیجه‌ها نشان دادند که الگوها دارای ساختار بلوری اصلی CoAl_2O_4 با گروه فضایی $\text{Fd}-3m$ و پارامتر شبکه $a=b=c=10,8005\text{\AA}$ می‌باشند. داده‌های به دست آمده از آنالیز پراش پرتو X نشان دادند که افزایش دمای سنتر نانو مواد به 900°C درجه سلسیوس سبب شد تا اندازه بلورک‌ها کاهش یابد. تصویرهای FESEM نشان دادند که ذره‌های CoAl_2O_4 سنتر شده دارای ریخت شناسی کره در اندازه نانو با پراکندگی همگن می‌باشند. داده‌ها نشان دادند که در هنگامی که ماده اولیه آلمینیوم نیترات در سنتر نانو مواد استفاده شد، پودر رنگ آبی روشن به دست آمد. بنابراین در سنتر رنگدانه‌های نانو مواد کبالت آلمینیات، درصورتی که رنگ آبی روشن نیاز باشد، با تغییر دما و نوع ماده اولیه می‌توان به رنگدانه مورد نظر دست یافت. آنالیز طیف سنجی فرابنفش - مرئی (UV-Vis) نشان داد که پودرهای CoAl_2O_4 نانو ساختار دارای ویژگی‌های جذبی قوی نور در ناحیه نور فرابنفش - مرئی می‌باشند. اثرهای باندگی پستقیم در گستره‌های $1/1-82/87\text{ eV}$ می‌باشند.

واژه‌های کلیدی: نانو ساختار؛ کبالت آلمینیات؛ روش حالت جامد؛ ساختار بلوری.

KEYWORDS: Nano structure; Cobalt aluminate; Solid state method; Crystal structures.

مقدمه

واکنش حالت جامد اکسیدهای کبالت و آلمینیوم روشنی است که به طور گستردگی برای تهیه آلمینیات‌های پلی کریستال استفاده می‌شود. رسانایی بالای واکنشگرها و بیشترین سطح تماس بین واکنش پذیری ذره‌ها برای انجام واکنش حالت جامد در دوره زمانی معقول، مطلوب است. افزایش دما یا تشکیل واکنشگر فعال تر

+E-mail: ahakimyfard@jsu.ac.ir

*عهده دار مکاتبات

Analytic Jena AG Analytik Jena Specord 40 (آلمان). (Analytical Instrumentation, Jena)

تهیه نانو مواد کیالت آلومینات

برای سنتز نانو مواد مورد نظر در آزمایش‌های حالت جامد، ۰/۰۶۵ گرم (۵ میلی مول) از CoCl_2 با ۱۳۳/۰ میلی مول (۱۰ گرم) از AlCl_3 (۱۰ میلی مول) از S_1 یا S_3 یا S_5 یا S_6 یا S_4 یا S_2 (۰/۳۷۵ گرم) و اکتش داد. برای این هدف، مواد اولیه در هاون مخلوط شدند تا یک پودر نرم و همگن به دست آمد پودر به دست آمده وارد کروزه ۲۵ میلی‌لیتری شد و در یک مرحله در ۷۰۰ درجه سلسیوس (۸۰۰ درجه سلسیوس) به مدت ۸ ساعت گرمایی داده شد. سپس کروزه بطور نرمال در کوره به دمای اتاق سر شد. رنگ فراورده‌های به دست آمده آبی رنگ می‌باشد.

نتیجه‌ها و بحث

مشخصه‌های پژوهش

ترکیب‌های فازی نانو مواد $\text{S}_1\text{-}\text{S}_6$ توسط فناوری پراش پودر پرتو X بررسی می‌شوند. شکل (الف - خ) ۱ الگوهای پرتو X مواد سنتز شده را در گستره زاویه ۲۰ برابر با ۹۰-۱۰ درجه نشان می‌دهد. شکل ۱ نشان می‌دهد که مواد سنتز شده در ساختار بلوری مکعبی با گروه فضایی $\text{Fd}-3\text{m}$ کریستالیزه شده‌اند. پارامترهای سلولی مواد سنتز شده برابر با $a=b=c=8/1 \text{ \AA}$ می‌باشد [۲۵]. بررسی داده‌های به دست آمده از پراش پرتو X (جدول ۱) نشان دادند که نوع ماده اولیه نمک آلومینیوم و همچنین دمای سنتز نانو مواد کیالت آلومینات بر روی اندازه بلورک مواد به دست آمده تأثیر محسوسی دارد. داده‌ها نشان دادند که در صورت استفاده از نمک آلومینیوم نیترات و استفاده از دمای سنتز ۹۰۰ درجه سلسیوس، اندازه بلورک ماده سنتز شده افزایش یافت. همچنین داده‌ها نشان دادند که در صورت استفاده از هر کدام از انواع نمک‌های آلومینیوم استفاده شده در کار حاضر، خلوص مواد به دست آمده بالاست و ناخالصی خاصی دیده نمی‌شود. داده‌ها نشان می‌دهند که نمونه‌های S_1 و S_4 بالاترین اندازه بلورک را برای نمک‌های گوناگون متفاوت است. وقتی که از نمک آلومینیوم کلرید استفاده می‌شود، در دمای ۷۰۰ درجه سلسیوس اندازه بلورک بالاست. اما وقتی که از آلومینیوم نیترات استفاده می‌شود، در دمای ۸۰۰ درجه سلسیوس اندازه بلورک افزایش می‌یابد.

CoAl_2O_4 جذب مشخص در گستره ۶۰۰-۵۰۰ نانومتر نشان می‌دهد که به آن رنگ آبی روش را می‌دهد. روش‌های شیمیایی گوناگونی برای سنتز رنگدانه‌های CoAl_2O_4 استفاده شده‌اند. همه آن‌ها مستلزم دمایی به نسبت بالا، بالاتر از ۱۰۰۰ درجه سلسیوس می‌باشند [۴]. کیالت آلومینات یک رنگدانه بسیار پایدار با مقاومت عالی به نور، هوایدگی و غیره می‌باشد که منجر به استفاده گسترده آن‌ها به عنوان رنگدانه سرامیک شده است. CoAl_2O_4 و رنگدانه‌های دیگر برای رنگی کردن فراورده‌های سرامیکی با واکنش‌های فاز جامد سنتز می‌شوند. این سنتز نیازمند مخلوط کردن دو یا چند نوع پودر و گرمادهی به آن‌ها در دمایی بالاتر از ۱۰۰۰ درجه سلسیوس می‌باشد. ترکیب شیمیایی و اندازه ذره رنگدانه‌های به دست آمده یکنواخت نیست و سطح ناخالصی‌ها بالاست [۵]. مطالعه‌های زیادی بر روی انواع روش‌ها برای سنتز این نانو رنگدانه انجام شده‌اند که شامل روش سل - ژل [۶]، هیدروترمال [۷، ۸]، سنتز با استفاده از پیش ماده‌های آبی یا معدنی [۹] می‌باشد. همچنین، کیالت آلومینات را می‌توان با روش‌های گوناگونی مانند کمپلکس کردن پلیمری شده [۱۰]، نمک مذاب [۱۱، ۱۲]، پلی اول [۱۳]، سوزاندن در دمایی پایین [۱۴]، همروسوبی [۱۵]، سل ژل ۱۸-۱۶ [۱۶]، ژل-سیترات [۱۹]، نشانش بخار شیمیایی آبی - فلزی (MOCVD) [۲۰]، پیش ماده کیلیت کننده EDTA [۲۱]، پیش ماده کیلیت گلیسین [۲۲]، هیدروترمال [۱۷]، پیرولیز آئروسل پلیمری [۲۳] و فرایند میسلی کردن معکوس [۲۴] سنتز نمود. این مطالعه روش سنتز حالت جامد نانوپودرهای CoAl_2O_4 نانو ساختار را با استفاده از مواد اولیه $\text{Al}(\text{NO}_3)_3$ و AlCl_3 , CoCl_2 و S_1 نشان می‌دهد. تا آنجا که بررسی شده هیچ اطلاعاتی در منابع در مورد سنتز نانوذرهای CoAl_2O_4 در شرایط حاضر وجود ندارد. انرژی‌های باند گپ نانو مواد سنتز شده از طیف‌های فرابنفش - مرئی تخمین زده شدند.

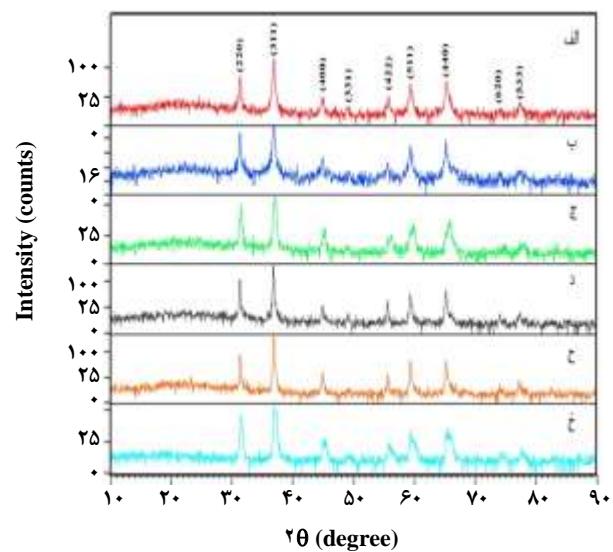
بخش تجربی مواد و وسائل

همه مواد شیمیایی استاده شده از درجه آنالیزی می‌باشند که از منابع تجاری تهیه شدند و بدون خالص سازی بیشتر استفاده شدند. شناسایی فاز بر پراش پرتو X D500 (زیمنس AG، مونیخ، آلمان) با تابش $\text{CuK}\alpha$ انجام شدند. ریخت شناسی مواد سنتز شده با یک میکروسکوپ الکترونی نشر می‌دان مورد بررسی قرار گرفت (هیتاچی FESEM مدل S-4160). طیف‌های جذبی با یک دستگاه

از مواد اولیه آلمینیوم کلرید استفاده می‌شود، میانگ اندازه ذره‌ها در دمای ۷۰۰ درجه سلسیوس بین ۹۰ تا ۱۰۰ نانومتر است. البته وقتی که دمای واکنش به ۸۰۰ درجه سلسیوس تغییر ابدی، یک همگنی در اندازه ذره‌ها به چشم می‌خورد و اندازه ذره‌ها بین ۲۶ تا ۲۰ نانومتر است. هرچند، با افزایش دمای واکنش به ۹۰۰ درجه سلسیوس اندازه ذره‌ها افزایش یافته است. وقتی که از ماده اولیه آلمینیوم نیترات استفاده می‌شود، میانگین اندازه ذره‌ها کمتر از زمانی است که از آلمینیوم کلرید استفاده می‌شود. در دمای ۷۰۰ درجه سلسیوس اندازه ذره‌ها در حدود ۲۴ تا ۲۸ نانومتر است. زمانی که دمای واکنش افزایش می‌باید، میانگین اندازه ذره‌ها افزایش یافته و به ۳۶ تا ۳۴ نانومتر می‌رسد. هرچند با افزایش دمای واکنش به ۹۰۰ درجه سلسیوس، به دلیل تشکیل سریع تر نانومواد و عدم اجازه به بزرگ شدن هسته و افزایش تعداد هسته‌های نانومواد، اندازه ذره‌ها کاهش یافته و میانگین اندازه ذره‌ها به ۱۶ تا ۱۸ نانومتر می‌رسد. با توجه به داده‌ها می‌توان دریافت که تأثیر دمای واکنش بر اندازه ذره‌های نمک‌های گوناگون متفاوت است.

طیف‌های جذبی و انرژی‌های باندگپ نوری نانو مواد CoAl_2O_4 به دست آمده از طیف‌های جذبی UV-Vis در شکل ۴ نشان داده شده است. بر طبق نتیجه‌های پاسکال و همکاران رابطه بین ضریب جذب و انرژی فوتون فرودی را می‌توان به صورت $E_g = A(hv - E_g)^\alpha$ به دست آورد که A و E_g به ترتیب ثابت و انرژی باندگپ مستقیم است. این انرژی باندگپ مستقیم توسط برون یابی قسمت خطی منحنی به محور انرژی محاسبه می‌شود. این داده‌ها نشان می‌دهند که انرژی‌های باندگپ مستقیم نانو مواد به دست آمده تحت تأثیر نوع ماده خام و دمای واکنش هستند. یافت شد که انرژی‌های باندگپ S_1 و S_3 به ترتیب کوچک‌تر از S_2 و S_4 می‌باشند. هرچند، وقتی که دمای واکنش به ۹۰۰ درجه سلسیوس افزایش می‌یابد، زمان واکنش اثر مهم‌تری بر انرژی باندگپ دارد و مقدار برای S_5 کوچک‌تر از S_6 است. هرچند، باید توجه داشت که اختلاف بین مقدارهای انرژی کمتر از ۹۰۰ درجه سلسیوس است، ولی این مقدار اثر زیادی بر رنگ مواد به دست آمده دارد که در شکل ۵ نشان داده شده است.

شکل ۵ رنگ پودرهای سنتز شده را نشان می‌دهد. این داده‌ها نشان می‌دهند که موقع استفاده از آلمینیوم کلرید به عنوان منبع آلمینیوم، یک رنگ آبی زیبا در ۸۰۰ درجه سلسیوس (S_3) به دست می‌آید. هرچند، موقع استفاده از آلمینیوم نیترات (S_6)،

شکل ۱- الگوهای PXRD نمونه‌های (الف) S_1 (ب) S_2 (ج) S_3 (د) (ه) S_4 (خ) S_5 و (ز) S_6

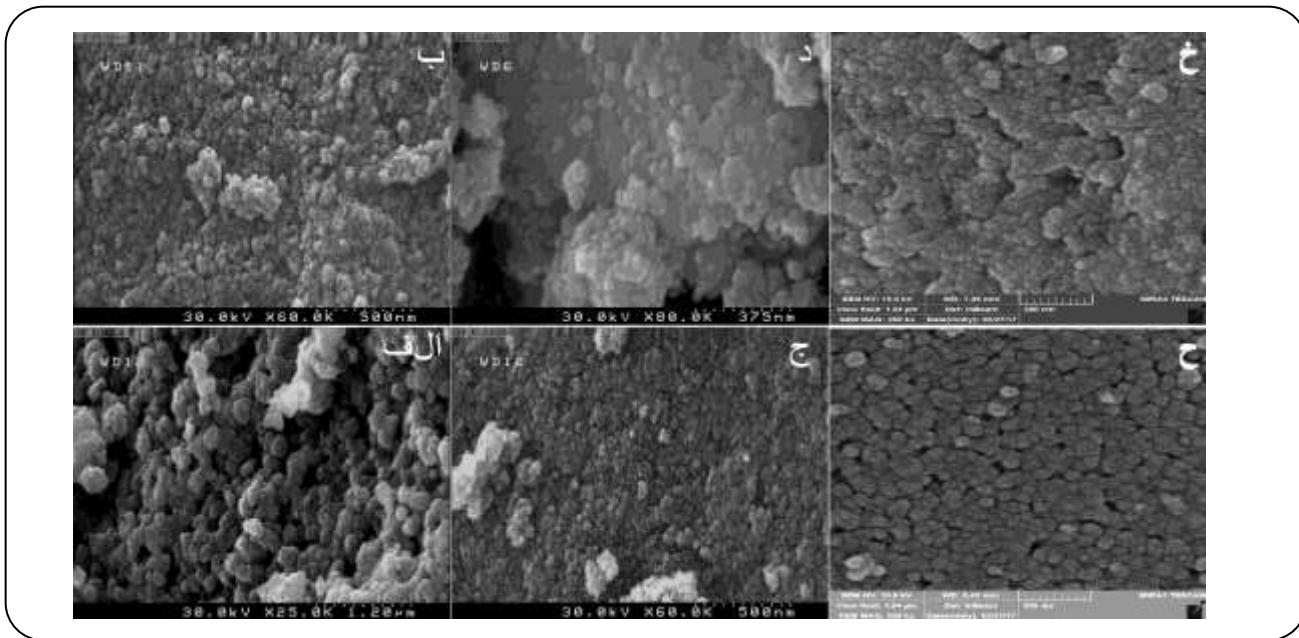
جدول ۱ اندازه‌های بلورک‌های نمونه‌های سنتز شده را که توسط معادله شرمناسبه شده، نشان می‌دهد. زاویه پیک انتخاب شده با استفاده از شدیدترین پیک ۱ ۱ $h k l = 3 1$ در نظر گرفته شد. در معادله شرمناسب، D ضخامت کل نمونه بلوری، λ طول موج پراش پرتو X (۱۵۴۰ نانومتر) و K ثابت شرمناسب ($9/40$) است FWHM از θ نصف زاویه پراش است که در آن پیک قرار دارد.

$$\cos \theta \frac{K\lambda}{D} \cdot \frac{1}{x} B_{1/2}^{dy}$$

شکل ۲ تصویر FESEM نانو مواد سنتز شده را نشان می‌دهد. تصویرها نشان می‌دهند که ریخت شناسی نانو مواد به دست آمده، ذره‌های کروی است. بر طبق پروفایل پراکندگی اندازه ذره مواد سنتز شده که در شکل ۳ نشان داده شده است، آشکار است که دمای واکنش بر همگنی اندازه ذره مواد سنتز شده اثر دارد. وقتی که دمای واکنش ۹۰۰ درجه سلسیوس است، همگنی بالاست. همچنین آشکار است که ماده اولیه AlCl_3 ماده با اندازه قطر بسیار کوچک‌تر را به سبب واکنش پذیری این ماده در محلول واکنش سبب می‌شود. شکل ۳ پروفایل اندازه میانگین ذره‌های مواد سنتز شده را نشان می‌دهد. داده‌های به دست آمده از پروفایل‌های ترسیم شده وابستگی اندازه ذره‌ها را به دمای واکنش و نوع ماده اولیه به روشنی نشان می‌دهند. مشخص است که وقتی

جدول ۱- داده های اندازه بلور ک نانو مواد سنتز شده.

نمونه	2θ	θ	$B_{1/2}$ ($^{\circ}$)	$B_{1/2}$ (rad)	$\cos\theta$	D (nm)
S ₁	۳۶,۹۵۹	۱۸,۴۷۶۵	۰,۲۵۵۸۰	۰,۰۰۴۴۶۲۳	۰,۹۴۸۵	۳۳
S ₂	۳۶,۸۵۵	۱۸,۴۲۷۵	۰,۳۸۳۸۰	۰,۰۰۶۶۹۵۲	۰,۹۴۸۷	۲۲
S ₃	۳۷,۱۱۰	۱۸,۵۵۵۰	۰,۵۷۵۶۰	۰,۰۱۰۰۴۱۰	۰,۹۴۸۰	۱۴
S ₄	۳۶,۷۷۷	۱۸,۳۸۸۵	۰,۲۵۵۸۰	۰,۰۰۴۴۶۲۳	۰,۹۴۸۹	۳۳
S ₅	۳۶,۹۸۴	۱۸,۴۹۲۰	۰,۴۴۰۷۹	۰,۰۰۷۶۸۹۳	۰,۹۴۸۴	۱۹
S ₆	۳۶,۸۹۲	۱۸,۴۴۶۰	۰,۴۴۰۷۲	۰,۰۰۷۶۸۸۱	۰,۹۴۸۶	۱۹

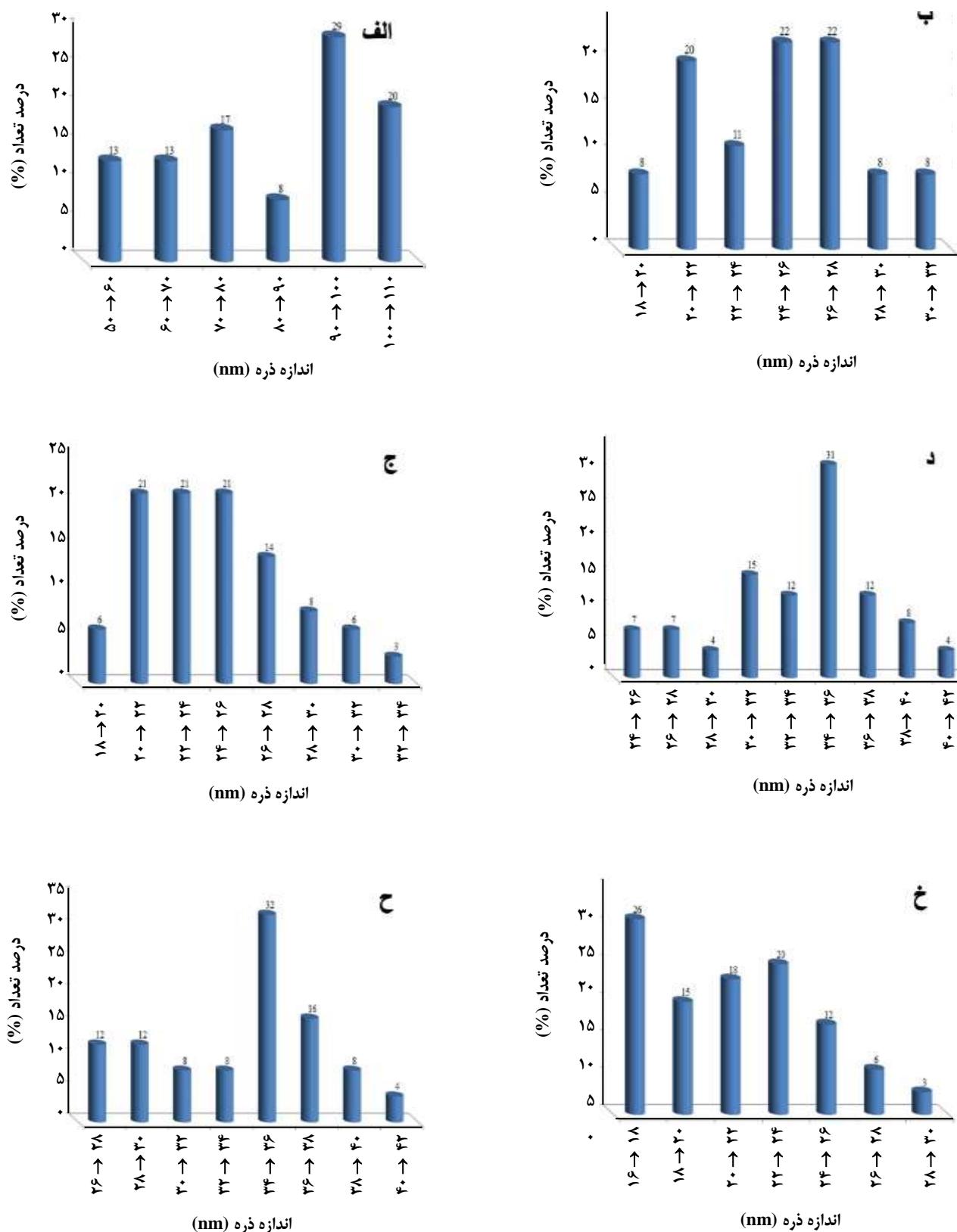
شکل ۲- تصویرهای FESEM نمونه های (الف) S₆ (ب) S₁ (ج) S₅ (د) S₃ (خ) S₂ و (خ) S₄

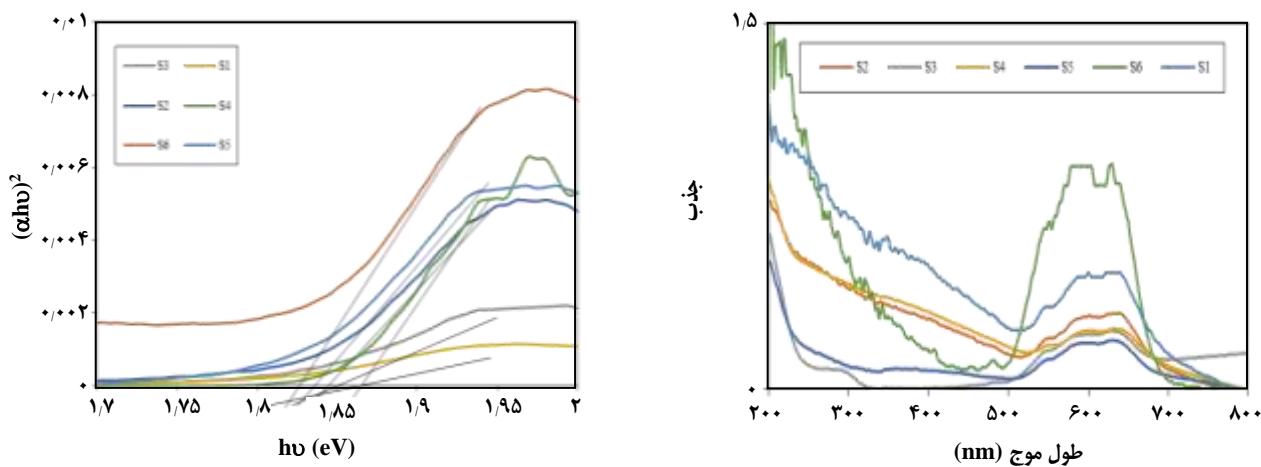
به خوبی تحت شرایط حالت جامد کریستالیزه شدند. داده ها نشان دادند که نوع ماده اولیه اثرهای مهمی بر رشد فاز بلوری داشت. بررسی داده های به دست آمده از پراش پرتو X (جدول ۱) نشان دادند که نوع ماده اولیه نمک آلومنیوم و همچنین دمای سنتز نانو مواد کبالت آلومنیات بر روی اندازه بلور ک مواد به دست آمده تأثیر محضوی دارد. داده ها نشان دادند که در صورت استفاده از نمک آلومنیوم نیترات و استفاده از دمای سنتز ۹۰۰ درجه سلسیوس، اندازه بلور ک ماده سنتز شده افزایش یافت. همچنین داده ها نشان دادند که در صورت استفاده از هر کدام از انواع نمک های آلومنیوم استفاده شده در کار حاضر، خلوص مواد به دست آمده بالاست و ناخالصی خاصی دیده نمی شود.

رنگ آبی در ۹۰۰ درجه سلسیوس به دست می آید. آشکار است که رنگ نمونه های دیگر آبی تیره است. آشکار است که رنگ نمونه های S₂ و S₄ مخلوط رنگ آبی روشن و تیره است. بنابراین آشکار است که شرایط سنتز S₃ و S₆ برای به دست آوردن رنگ آبی زیبا در مقیاس نانو مناسب است.

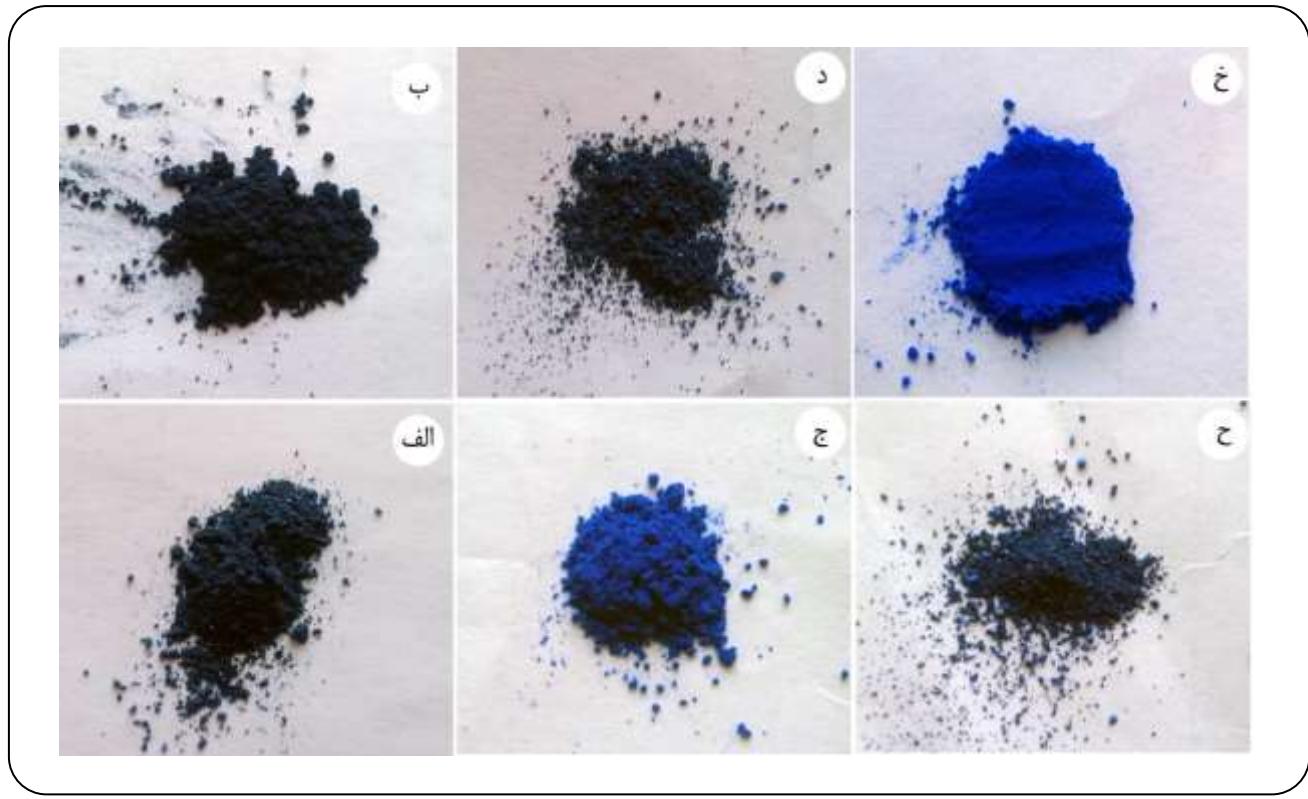
نتیجه گیری

این مطالعه سنتز حالت جامد نانو مواد CoAl₂O₄ بسیار بلوری را توصیف می کند. یک مطالعه مقایسه ای از اثرهای نوع مواد خام و دماهای واکنش بر رشد بلور و پراکنده گی اندازه ذره مواد سنتز شده بررسی شد. الگوهای PXRD نشان دادند که نانو مواد CoAl₂O₄ شد.

شکل ۳- پروفیل پراکندگی اندازه ذره. (الف) S₁ (ب) S₂ (ج) S₃ (د) S₄ (ه) S₅ (خ) S₆

شکل ۴- راست) طیف های جذبی و چپ) انرژی های باندگپ مستقیم مواد به دست آمده.

شکل ۵ - تصویرهای رنگ مواد به دست آمده که (الف) S_1 , (ب) S_2 , (ج) S_3 , (د) S_4 , (ه) S_5 و (خ) S_6

بالاست. اما وقتی که از آلومینیوم نیترات استفاده می‌شود، در دمای ۸۰۰ درجه سلسیوس اندازه بلورک افزایش می‌یابد.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۳/۲۹؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۷/۲

داده‌ها نشان می‌دهند که نمونه‌های S_1 و S_4 بالاترین اندازه بلورک را دارند که نشان می‌دهد تأثیر دمای سنتز بر روی اندازه بلورک برای نمک‌های گوناگون متفاوت است. وقتی که از نمک آلومینیوم کلرید استفاده می‌شود، در دمای ۷۰۰ درجه سلسیوس اندازه بلورک

مراجع

- [1] Deraz N.M., Formation and Characterization of Cobalt Aluminate Nano-Particles, *Int. J. Electrochem. Sci.*, **8**: 4036 - 4046 (2013).
- [2] Lavrenčík Čižc Stangar U., Orel B., Preparation and Spectroscopic Characterization of Blue CoAl_2O_4 Coatings, *J. Sol-Gel Sci. Technol.*, **26**: 771-775 (2003).
- [3] Reisfeld R., Chernyak V., Eyal M., Jørgensen C.K., Irreversible Spectral Changes of Cobalt(II) by Moderate Heating in Sol-Gel Glasses, and their Ligand Field Rationalization, *Chem. Phys. Lett.*, **164(2-3)**: 307-312 (1989).
- [4] Ji L., Tang S., Zeng H.C., Lin J., Tan K.L., CO_2 Reforming of Methane to Synthesis Gas over Sol-Gel-Made $\text{Co}/\gamma\text{-Al}_2\text{O}_3$ Catalysts from Organometallic Precursors, *Appl. Catal. A: General.*, **207(1-2)**: 247-255 (2001).
- [5] Obata S., Kato M., Yokoyama H., Iwata Y., Kikumoto M., Sakurada O., Synthesis of Nano CoAl_2O_4 Pigment for Ink-Jet Printing to Decorate Porcelain, *J. Ceram. Soc. Jpn.*, **119**: 208-213 (2011).
- [6] Bolt P.H., Habraken F.H.P.M., Geus J.W., Formation of Nickel, Cobalt, Copper, and Iron Aluminates from α - and γ -Alumina-Supported Oxides: A Comparative Study, *J. Solid State Chem.*, **135(1)**: 59-69 (1998).
- [7] Chen Z.-Z., Shi E.-W., Li W.-J., Zheng Y.-Q., Zhuang J.-Y., Xiao B., Zhong W.-Z., Preparation of Nanosized Cobalt Aluminate Powders by a Hydrothermal Method, *Mater. Sci. Eng. B.*, **107(2)**: 217-223 (2004).
- [8] Cho W.-S., Kakihana M., Crystallization of Ceramic Pigment CoAl_2O_4 Nanocrystals from Co-Al Metal Organic Precursor, *J. Alloys Compd.*, **287(1-2)**: 87-90 (1999).
- [9] Melo D.M.A., Cunha J.D., Fernandes J.D.G., Bernardi M.I., Melo M.A.F., Martinelli A.E., Evaluation of CoAl_2O_4 as Ceramic Pigments, *Mater. Res. Bull.*, **38(9-10)**: 1559-1564 (2003).
- [10] Cho W. S., Kakihana M., Crystallization of Ceramic Pigment CoAl_2O_4 Nanocrystals from Co-Almetal Organic Precursor, *J. Alloys Compd.*, **287(1-2)**: 87–90 (1999).
- [11] Ouahdi N., Guillemet S., Durand B. et al., Synthesis of CoAl_2O_4 by Double Decomposition Reaction between LiAlO_2 and Molten KCoCl_3 , *J. Eur. Ceram. Soc.*, **28(10)**: 1987–1994 (2008).
- [12] Melo D.M.A., Cunha J.D., Fernandes J.D.G., Bernardi M.I., Melo M.A.F., Martinelli A.E., Evaluation of CoAl_2O_4 as Ceramic Pigments, *Mater. Res. Bull.*, **38(9-10)**: 1559–1564 (2003).
- [13] Merikhi J., Jungk O.H., Feldmann C., Sub-Micrometer CoAl_2O_4 Pigment Particles—Synthesis and Preparation of Coatings, *J. Mater. Chem.*, **10(6)**: 1311–1314 (2000).
- [14] Li W., Li J., Guo J., Synthesis and Characterization of Nanocrystalline CoAl_2O_4 Spinel Powder by Low Temperature Combustion, *J. Eur. Ceram. Soc.*, **23(13)**: 2289–2295 (2003).
- [15] Chokkaram S., Srinivasan R., Milburn D.R., Davis B.H., Conversion of 2-Octanol over Nickel-Alumina, Cobalt-Alumina, and Alumina Catalysts, *J. Mol. Catal. A: Chem.*, **121(2-3)**: 157–169 (1997).

- [16] Chemlal S., Larbot A., Persin M., Sarrazin J., Sghyar M., Rafiq M., Cobalt Spinel CoAl_2O_4 via Sol-Gel Process: Elaboration and Surface Properties, *Mater. Res. Bull.*, **35(14-15)**: 2515–2523 (2000).
- [17] Sales M., Valent'ın C., Alarc'on J., Cobalt Aluminate Spinel-Mullite Composites Synthesized by Sol-Gel Method, *J. Eur. Ceram. Soc.*, **17(1)**: 41–47 (1997).
- [18] Kurajica S., Tkalcec E., Schmauch J., CoAl_2O_4 -Mullite Composites Prepared by Sol-Gel Processes, *J. Eur. Ceram. Soc.*, **27(2-3)**: 951–958 (2007).
- [19] Zayat M., Levy D., Blue CoAl_2O_4 Particles Prepared by the Sol-Gel and Citrate-Gel Methods, *Chem. Mater.*, **12(9)**: 2763–2769 (2000).
- [20] Carta G., Casarin M., Habra E. N., Natali M., Rossetto G., Sada C., Tondello E., Zanella P., MOCVD Deposition of CoAl_2O_4 Films, *Electrochimica Acta*, **50(23)**: 4592–4599 (2005).
- [21] Wang C., Bai X., Liu S., Liu L., Synthesis of Cobalt-Aluminum Spinels Via EDTA Chelating Precursors, *J. Mater. Sci.*, **39**: 6191–6201 (2004).
- [22] Wang C., Liu S., Liu L., Bai X., Synthesis of Cobalt Aluminate Spinels Via Glycine Chelated Precursors, *Mater. Chem. Phys.*, **96(2-3)**: 361–370 (2006).
- [۲۳] Guorong H., Xinrong D., Yanbing C., Zhongdong P., Synthesis of Spherical CoAl_2O_4 Pigment Particles with High Reflectivity by Polymeric-Aerosol Pyrolysis, *Rare Metals*, **26(3)**: 236–241 (2007).
- [۲۴] Chandradass J., Balasubramanian M., Kim K.H., Size Effect on the Magnetic Property of CoAl_2O_4 Nanopowders Prepared by Reverse Micelle Processing, *J Alloys Compd.*, **506(1)**: 395–399 (2010).
- [25] Popovic J., Tkalcec E., Grzeta B., Kurajica S., Rakvin B., Inverse Spinel Structure of Co-Doped Gahnite Note: Sample S₁₀, Inversion Parameter = 0.248, CoAl_2O_4 , *Am. Mineral.*, **94**: 771-776 (2009).